

**Примак Роман Миколайович,**  
в.о. завідувача кафедри криміналістичного  
забезпечення та судових експертиз ННІ № 2  
Національної академії внутрішніх справ;  
**Приходько Юрій Павлович,**  
доцент кафедри криміналістичного  
забезпечення та судових експертиз ННІ № 2  
Національної академії внутрішніх справ,  
кандидат юридичних наук

## **СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВИХ СИСТЕМ У ТРАСОЛОГІЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ ЗАМКІВ І ЗАПИРАЮЧИХ ПРИСТРОЇВ**

На даний період часу в нашій державі швидкими темпами відбувається розвиток науки і техніки та інформаційних технологій. Аналізуючи стан інноваційної системи України відносно світового рівня є очевидним те, що Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний реалізовувати різноманітні нововведення у вигляді ідей, наукових розробок, патентів. Однак, останніми роками через недостатність фінансування, зокрема державного, та через відсутність налагоджених комунікацій між науковцями і замовниками інноваційних продуктів поступово погіршується переважна кількість показників, що характеризують інноваційну діяльність в Україні [1].

Найбільш ефективним на сьогодні є використання комп'ютерних систем, які являють собою банки даних та мають інформаційно-пошукову функцію у автоматичному режимі.

Інформаційне забезпечення судових експертиз трасологічних досліджень, на нашу думку, можна визначити як комплекс структурованої інформації, яка дозволяє експерту-трасологу обробляти та аналізувати у ході дослідження інформацію отриману про об'єкти та процеси, що відбуваються з ними. Сучасною формою реалізації інформаційного забезпечення можуть бути спеціалізовані банки даних (електронні каталоги), а саме: банк окремих методик трасологічного дослідження замків та механізмів секретності до них; банк зображень робочої частини знарядь зламу та інструментів, що використовується для зламу замків та предметів масового виробництва (кутники, арматура, пруті); каталог речовин, що використовуються для відкриття замків (копіювальні пасти, мастила, агресивні кислоти та їх суміші тощо); банк висновків експерта чи довідок спеціаліста про результати попередніх досліджень об'єктів трасологічного походження; банк типових моделей заміщення реальних об'єктів та процесів (імітаційних програм), що не підлягають вилученню.

З огляду на різноманіття об'єктів трасологічного походження, ми вважаємо, що побудова спеціалізованих програмних засобів таких інформаційних систем має здійснюватися за модульним принципом. Наприклад, типовий склад програмних модулів Автоматизованого

робочого місця (АРМ) спеціаліста-трасолога, на нашу думку, має містити: “Програму введення та обробки зображень конкретних об’єктів дослідження”; “Програму введення та обробки зображень слідів знарядь зламу”; “Програму діагностичного (ситуаційного) дослідження замків та замикаючих пристроїв” тощо. Відповідно, зазначені програмні модулі повинні мати свої банки даних конкретних об’єктів дослідження у кожній з названих груп об’єктів.

Криміналістичні картотеки, колекції й інші довідкові матеріали для того щоб ефективно працювати, повинні відповідати наступним вимогам:

- актуальності збереженої інформації;
- швидкості та простоті використання;
- формалізації інформації, що реєструється;
- повноті та вірогідності даної інформації.

Повною мірою ці вимоги відносяться і до довідкових матеріалів, застосованих при проведенні на місці події попередніх криміналістичних досліджень замків. Актуальність у даному випадку означає, що використаний обсяг інформації повинен відбивати існуючий стан на ринку сучасних замків, у зв’язку з цим вчасно поповнюватися даними про нові концептуальні розробки та удосконалення існуючих моделей. Але, у той же час, містити мінімально можливе і необхідне число об’єктів. Наприклад, при використанні каталогів, що дозволяють визначити групову приналежність замка, особливості механізму секретності, необхідно виключати з робочого обсягу інформаційного масиву матеріали, що стосуються спеціальних замків, що доступні лише для фінансово-кредитних установ (банків, казначейств, великих торгівельних закладів тощо).

Швидкість і простота користування інформацією забезпечується її систематизацією і класифікацією, застосуванням для роботи з нею різних технічних засобів. Наприклад, систематизація інформації в таблицях, застосування як носіїв інформації CD-дисків, карт пам’яті тощо.

Повнота і вірогідність збереженого обсягу інформації досягається ретельним доббором об’єктів, що поміщаються у електронні каталоги. Причому тільки об’єктів відомого походження, на відміну від інформації рекламного характеру чи отриманої із загальнодоступних сайтів Internet-мережі. А також включенням в обсяг інформації усіх відповідних зведень (наприклад, щорічних статистичних даних у звітах ДНДЕКЦ МВС України).

Для зручності використання й оперативності одержання необхідної інформації довідкові матеріали, що застосовуються при проведенні на місцях подій попередніх криміналістичних досліджень, повинні в основному будуватися за принципом інформаційної системи слід-інформація про людину, або об’єкт. Такі системи досить добре відомі з криміналістичної літератури.

З метою вирішення проблеми, ми вважаємо за доцільне, включати відповідні довідкові матеріали (у якості обов'язкових складових) у набори техніко-криміналістичних засобів, призначених для роботи спеціаліста-трасолога на місці події. При цьому комплекти довідкових матеріалів повинні складатися виходячи з обсягу і призначення набору техніко-криміналістичних засобів з комплектів загального і спеціального призначення. Комплекти загального призначення для відпрацювання майнових злочинів (квартирні крадіжки, крадіжки з автомобілів та торгівельних точок). Комплект спеціального призначення для оглядів місць подій, пов'язаних з вибухами, терористичними актами чи проникненнями до режимних охоронюваних об'єктів.

Так, при використанні мобільних картотек, в них можуть міститися зображення замків, кінематичні схеми їх механізмів, порівняльні таблиці ступенів секретності, відомості про додаткові захисні елементи, дані про ймовірні засоби їх кримінального відкриття тощо. До того ж перераховані довідкові матеріали, зафіксовані на картах пам'яті, зручно використовувати на портативних комп'ютерах типу Noutbook при роботі на місці події.

#### ***Список використаних джерел***

1. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. №526-р. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>
2. Хахановський В. Г. Теорія і практика криміналістичної інформатики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. К., 2011. 28 с.
3. Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К. Інновації в діяльності органів кримінальної юстиції // Криміналістика и судебная экспертиза. 2014. Вып. 59. С. 3–11.
4. Семенов В. В., Терешкевич А. І. Використання новітніх технологій та досягнень науки і техніки в кримінальному провадженні // Криміналістика и судебная экспертиза. 2015. Вып. 60. С. 117–125.

***Проценко Анна Миколаївна,***  
суддя Чернігівського районного суду  
Запорізької області

### **ОДНОЧАСНИЙ ДОПИТ ДЕКІЛЬКОХ ЕКСПЕРТІВ У СУДІ**

Відповідно до ч. 4 ст. 356 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України в суді може бути проведений «одночасний допит двох чи більше експертів для з'ясування причин розбіжності в їхніх висновках, що стосуються одного і того самого предмета чи питання дослідження». Оскільки висновки експертів є джерелом доказів у кримінальному провадженні, то цілком очевидна